

KNF

—
KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

**INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE ORAZ
INDYWIDUALNE KONTA ZABEZPIECZENIA
EMERYTALNEGO W I POŁOWIE 2018 ROKU**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

WARSZAWA 2018

Departament Funduszy Inwestycyjnych i Funduszy Emerytalnych

Słowa kluczowe: INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE, INDYWIDUALNE
KONTA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO, DODATKOWA FORMA
OSZCZĘDZANIA NA EMERYTURĘ

SPIS TREŚCI

SYNTEZA	5
1 IKE W I POŁOWIE 2018 ROKU	8
1.1 Struktura osób posiadających IKE według płci i wieku	8
1.2 Liczba IKE według instytucji finansowych	9
1.3 Wartość aktywów IKE	10
1.4 Wpłaty na IKE	12
1.5 Średni stan konta IKE	14
1.6 Liczba otwieranych IKE	14
1.7 Wpłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe dotyczące IKE	16
1.7.1 Wpłaty z IKE	16
1.7.2 Zwroty z IKE	17
1.7.3 Wpłaty transferowe dotyczące IKE	18
2 IKZE W I POŁOWIE 2018 ROKU	20
2.1 Struktura osób posiadających IKZE według płci i wieku	20
2.2 Liczba IKZE według instytucji finansowych	21
2.3 Wartość aktywów IKZE	22
2.4 Wpłaty na IKZE	23
2.5 Średni stan konta IKZE	25
2.6 Liczba otwieranych IKZE	26
2.7 Wpłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe dotyczące IKZE	27

SYNTEZA

Opracowanie zawiera zestawienie podstawowych informacji dotyczących indywidualnych kont emerytalnych (IKE) oraz indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) przygotowane na podstawie danych przekazywanych do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przez instytucje finansowe prowadzące IKE oraz IKZE:

- zakłady ubezpieczeń,
- fundusze inwestycyjne zarządzane przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- podmioty prowadzące działalność maklerską,
- banki,
- dobrowolne fundusze emerytalne zarządzane przez powszechne towarzystwa emerytalne.

W przedmiotowym raporcie przedstawiono najistotniejsze zjawiska występujące na rynku IKE oraz IKZE w I połowie 2018 r.

Wybrane dane liczbowe dotyczące IKE w I połowie 2018 r. (obejmują wielkości za I półrocze lub według stanu na koniec czerwca), w porównaniu do I połowy 2017 r., przedstawiają się następująco:

- IKE posiadało 960,6 tys. osób (na koniec czerwca 2017 r. 932,5 tys. osób), co stanowiło 5,8% liczby osób pracujących¹,
- wartość rynku IKE pod względem zgromadzonych aktywów wyniosła 8,2 mld zł (wzrost o 9,6% w porównaniu do stanu na koniec czerwca 2017 r.) - najwięcej aktywów IKE zgromadzono w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych (po 2,5 mld zł),
- wpływy środków pieniężnych do IKE wyniosły 825,1 mln zł (o 60,6 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.), z czego wysokość składki wyniosła 736,6 mln zł (o 92,4 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.), a transfery z pracowniczych programów emerytalnych - 88,4 mln zł (o 31,7 mln zł mniej niż w I połowie 2017 r.),
- wypływy środków pieniężnych z IKE osiągnęły wartość 268 mln zł (o 12,4 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.), z czego wypłaty to 111,5 mln zł (o 17,8 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.), zwroty - 156,3 mln zł (o 4,9 mln zł mniej niż w I połowie 2017 r.), transfery do pracowniczych programów emerytalnych - 0,2 mln zł (o 0,5 mln zł mniej niż w I połowie 2017 r.),
- wpłaty netto do IKE, czyli wpłaty nowych środków pomniejszone o wypłaty kwot wyniosły 557,1 mln zł (o 48,2 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.),
- powstało 34,9 tys. nowych IKE, o 20,4 tys. kont mniej niż w I połowie 2017 r. - najwięcej IKE założono w funduszach inwestycyjnych (19,5 tys. kont), a najmniej w dobrowolnych funduszach emerytalnych (0,5 tys. kont),
- 17,3 tys. osób zamknęło rachunki IKE w związku z całkowitym zwrotem środków (wzrost o 7,9%) - najwięcej w funduszach inwestycyjnych (8,1 tys. osób),

¹ *Kwartalna informacja o rynku pracy w drugim kwartale 2018 roku (dane wstępne)*, Główny Urząd Statystyczny 24.08.2018 r.

- wypłatę jednorazową lub częściową środków z IKE zrealizowało 7,1 tys. osób (wzrost o 30,8%) - najwięcej w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych (odpowiednio: 2,6 i 2,3 tys. osób),
- zdecydowana większość wypłat (96,9%) była realizowana w formule jednorazowej, a z możliwości wypłaty środków w ratach skorzystało jedynie 3,1% wypłacających środki z IKE (bez istotnej zmiany w stosunku do I połowy 2017 r.),
- wskaźnik liczby IKE, na które dokonywano wpłat do liczby ogółem funkcjonujących IKE wyniósł 26,3% (w I połowie 2017 r. 26,5%),
- wysokość średniej wpłaty na IKE wyniosła 2,9 tys. zł (w I połowie 2017 r. 2,6 tys. zł) - najwyższą wartość średniej wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską (9,2 tys. zł), a najniższą w zakładach ubezpieczeń (1,7 tys. zł),
- przeciętna wartość środków zgromadzonych na IKE wyniosła na koniec czerwca 2018 r. 8,5 tys. zł (na koniec czerwca 2017 r. 8 tys. zł). Najwyższy przeciętny stan rachunku IKE posiadają oszczędzający w podmiotach prowadzących działalność maklerską: 41,1 tys. zł (na koniec czerwca 2017 r. 42,3 tys. zł), a najniższy w zakładach ubezpieczeń: 4,5 tys. zł (na koniec czerwca 2017 r. 4,4 tys. zł).

Wybrane dane liczbowe dotyczące IKZE w I połowie 2018 r. (obejmują wielkości za I półrocze lub według stanu na koniec czerwca), w porównaniu do I połowy 2017 r., przedstawiają się następująco:

- IKZE posiadało 701,4 tys. osób (na koniec czerwca 2017 r. 664,1 tys. osób), co stanowiło 4,2% liczby osób pracujących¹,
- wartość rynku IKZE pod względem zgromadzonych aktywów wyniosła 1,9 mld zł (wzrost o 41,1% w porównaniu do stanu na koniec czerwca 2017 r.) - najwięcej aktywów IKZE zgromadzono w funduszach inwestycyjnych (833 mln zł),
- wpływy środków pieniężnych do IKZE w formie składki wyniosły 251,6 mln zł (o 31,8 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.),
- wpływy środków pieniężnych z IKZE osiągnęły poziom 24,7 mln zł (o 4,7 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.), z czego wypłaty to 2 mln zł (o 1,1 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.) a zwroty - 22,7 mln zł (o 3,6 mln zł więcej niż w I połowie 2017 r.),
- wpłaty netto na IKZE, czyli wpłaty nowych środków pomniejszone o wypłaty i zwroty kwot wyniosły w I połowie 2018 r. 226,9 mln zł (wzrost o 27,1 mln zł),
- powstało 27 tys. nowych IKZE, o 2,7 tys. mniej niż w I połowie 2017 r. - najwięcej IKZE założono w funduszach inwestycyjnych (11,2 tys. kont), a najmniej w podmiotach prowadzących działalność maklerską (0,7 tys. kont),
- 7,3 tys. osób zamknęło rachunki IKZE w związku ze zwrotem środków – najwięcej w zakładach ubezpieczeń (3,3 tys. osób) i w funduszach inwestycyjnych (3,2 tys. osób), a najmniej w podmiotach prowadzących działalność maklerską (55 osób),
- wypłatę środków z IKZE zrealizowało 0,3 tys. osób (wzrost o 60,8% w porównaniu do I półrocza 2017 r.) – głównie w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń (po 0,1 tys. osób),
- wskaźnik liczby IKZE, na które dokonywano wpłat do liczby ogółem funkcjonujących IKZE wyniósł 19% (w I połowie 2017 r. 18,9%),

- wysokość średniej wpłaty na IKZE wyniosła 1,9 tys. zł (w I połowie 2017 r. 1,8 tys. zł) - najwyższą wartość średniej wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską (4,1 tys. zł), a najniższą w zakładach ubezpieczeń (1,4 tys. zł),
- przeciętna wartość środków zgromadzonych na IKZE wyniosła 2,7 tys. zł (na koniec czerwca 2017 r. 2 tys. zł). Najwyższy przeciętny stan rachunku IKZE posiadają oszczędzający w podmiotach prowadzących działalność maklerską (10,7 tys. zł), a najniższy w zakładach ubezpieczeń (1,3 tys. zł).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 marca 2011 r. *o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. Nr 75 poz. 398) Rada Ministrów jest zobowiązana, nie rzadziej niż co 3 lata, do dokonania przeglądu funkcjonowania systemu emerytalnego i przedłożenia Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej informacji o skutkach obowiązywania ww. ustawy wraz z propozycjami zmian. Następstwem wniosków zawartych w pierwszym przeglądzie z 2013 r. było uproszczenie reguł związanych z ustalaniem wysokości maksymalnej rocznej wpłaty na IKZE oraz opodatkowanie wypłat z IKZE i wypłat na rzecz osób uprawnionych zryczałtowanym podatkiem dochodowym na poziomie 10%. Wprowadzenie tych zmian w życie w 2014 r. nie spowodowało jednak istotnego zwiększenia liczby otwieranych IKZE. W 2016 r. Rada Ministrów dokonała ponownego przeglądu funkcjonowania systemu emerytalnego w Polsce. Dokument z przeglądu wraz z rekomendacjami został, po akceptacji Rady Ministrów, przekazany do Sejmu w dniu 30 grudnia 2016 r. Po jego rozpatrzeniu Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP w dniu 8 lutego 2017 r. złożyła wniosek o jego przyjęcie przez Sejm. Rekomendacje przedstawione w przeglądzie funkcjonowania systemu emerytalnego z 2016 r. dotyczą zarówno II, jak i III filaru systemu emerytalnego i odwołują się do programu budowy kapitału będącego elementem *Strategii odpowiedzialnego rozwoju*. W przeglądzie zarekomendowano stworzenie pracowniczych planów kapitałowych (PPK) o powszechnym i dobrowolnym dla oszczędzających charakterze.

W dniu 4 października 2018 r. Sejm uchwalił ustawę *o pracowniczych planach kapitałowych*, która w dniu 26 października 2018 r. została przyjęta przez Senat. Przedmiotowy akt prawny, implementujący w Polsce nowy system długoterminowego oszczędzania zakłada, że podmiot zatrudniający zawiera umowę o zarządzanie PPK z funduszami zdefiniowanej daty zarządzanymi przez jedno towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo emerytalne albo zakład ubezpieczeń.

1 IKE W I POŁOWIE 2018 ROKU

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. IKE były prowadzone przez 55 instytucji finansowych:

- 14 zakładów ubezpieczeń na życie (na 26 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność statutową),
- fundusze inwestycyjne zarządzane przez 16 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 61 działających towarzystw funduszy inwestycyjnych),
- 7 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 41 domów maklerskich działających na rynku i 11 banków prowadzących działalność maklerską),
- 7 banków komercyjnych (na 35 działających banków komercyjnych), 4 banki spółdzielcze niezrzeszone oraz banki spółdzielcze zrzeszone w 2 bankach zrzeszających (na 550 działających banków spółdzielczych),
- dobrowolne fundusze emerytalne (DFE) zarządzane przez 5 powszechne towarzystwa emerytalne (na 10 działających powszechnych towarzystw emerytalnych).

1.1 Struktura osób posiadających IKE według płci i wieku

Na koniec czerwca 2018 r. funkcjonowało 960,6 tys. IKE (o 28,1 tys. kont więcej niż na koniec czerwca 2017 r.). Podobnie jak w latach poprzednich, wśród oszczędzających na IKE najbardziej liczną grupę oszczędzających stanowiły osoby w wieku ponad 60 lat, posiadające 270 tys. kont (28,1% wszystkich IKE) i osoby w wieku 51-60, posiadające 254,6 tys. kont (26,5% wszystkich IKE). Najmniej IKE posiadały natomiast osoby w wieku do 30 lat (29,4 tys. kont stanowiących 3,1% wszystkich IKE).

Na koniec czerwca
2018 r.
funkcjonowało
960,6 tys. IKE

Tabela 1. Liczba IKE w podziale na wiek i płeć (w szt.)

Kategoria wiekowa	30.06.2017			30.06.2018		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
do 30 lat	12 888	16 800	29 688	12 573	16 783	29 356
31-40 lat	81 526	91 773	173 299	76 127	86 712	162 839
41-50 lat	118 511	116 560	235 071	122 309	121 540	243 849
51-60 lat	140 436	113 612	254 048	139 982	114 587	254 569
powyżej 60	136 947	103 431	240 378	154 492	115 470	269 962
OGÓLEM	490 308	442 176	932 484	505 483	455 092	960 575

Źródło: Obliczenia własne

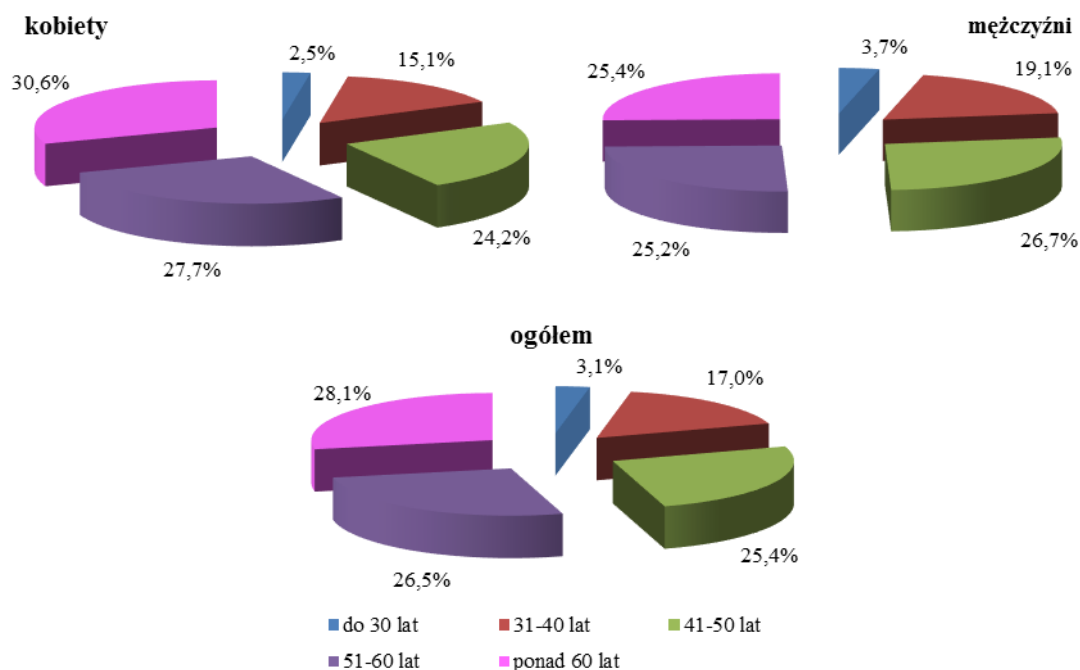
Wzrost liczby rachunków IKE wśród osób w wieku do 30 lat, zapoczątkowany w II połowie 2016 r. i utrzymywany w 2017 r., nie był kontynuowany w I połowie 2018 r. - wtedy liczba rachunków IKE w tej grupie wiekowej spadła o 0,3 tys. kont, w porównaniu do liczby kont na koniec czerwca 2017 r. (o 0,7 tys. kont w porównaniu do liczby kont na koniec grudnia 2017 r.). Zmniejszenie się liczby IKE nastąpiło również wśród osób w wieku 31-40 lat (spadek o 10,5 tys. kont).

W pozostałych grupach wiekowych liczba IKE wzrosła, najbardziej w grupie osób w wieku ponad 60 lat (wzrost o 29,6 tys. kont) i w grupie osób w wieku 41-50 lat (wzrost o 8,8 tys. kont). Wśród osób w wieku 51-60 lat wzrost wyniósł jedynie 0,5 tys. kont.

Więcej mężczyzn
niż kobiet w wieku
do 40 lat posiada
IKE

Z formularzy przekazanych przez instytucje finansowe na koniec czerwca 2018 r. wynika, iż więcej IKE należało do kobiet niż mężczyzn (odpowiednio 505,5 tys., czyli 52,6% ogółu kont i 455,1 tys., czyli 47,4% ogółu kont). Dane liczbowe o poszczególnych grupach wiekowych i płci pokazują, że więcej mężczyzn w wieku do 40 lat posiada IKE, a więcej kobiet w grupach starszych wiekowo. Wzrost liczby funkcjonujących IKE zanotowano zarówno wśród kobiet (o 15,2 tys. kont), jak i mężczyzn (o 12,9 tys. kont).

Wykres 1. Oszczędzający na IKE według wieku i płci na dzień 30 czerwca 2018 r.

Źródło: Obliczenia własne

1.2 Liczba IKE według instytucji finansowych

Najwięcej IKE na koniec czerwca 2018 r. było prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń (566 tys. kont), a najmniej przez DFE (5 tys. kont). Poza DFE, które funkcjonują najkrócej (od 2012 r.), najmniej IKE, podobnie jak w latach wcześniejszych, było prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność maklerską (31 tys. kont).

W I połowie 2018 r. liczba IKE wzrosła o 28,1 tys. kont

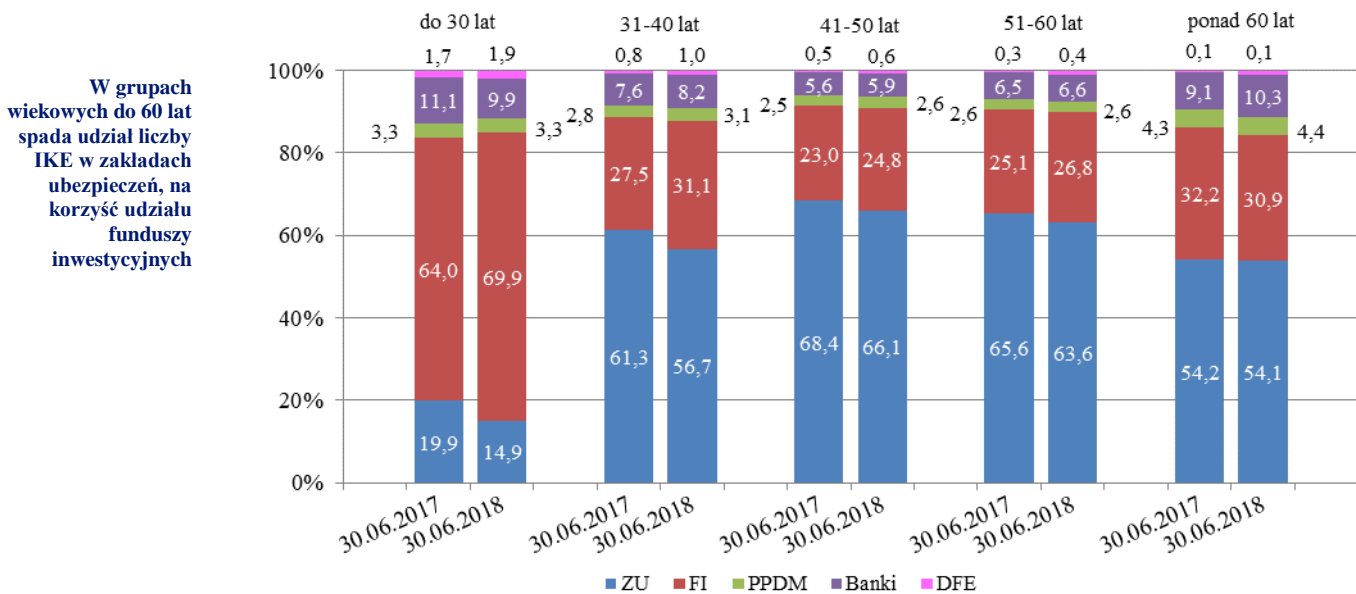
Tabela 2. Liczba IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba IKE (w szt.)		Udział w liczbie ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	569 760	565 985	61,1	58,9	-0,7
Fundusze inwestycyjne	261 724	283 298	28,1	29,5	8,2
Podmioty prowadzące działalność maklerską	28 636	31 015	3,1	3,2	8,3
Banki	68 279	75 301	7,3	7,8	10,3
Dobrowolne fundusze emerytalne	4 085	4 976	0,4	0,5	21,8
OGÓŁEM	932 484	960 575	100,0	100,0	3,0

Źródło: Obliczenia własne

Wzrost liczby funkcjonujących IKE o 28,1 tys. kont w I połowie 2018 r. miał miejsce we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE, z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń (spadek o 3,8 tys. kont). Skala wzrostu była jednak różna - najwięcej kont przybyło w funduszach inwestycyjnych (wzrost o 21,6 tys. kont), a w pozostałych instytucjach, mających 11,6% udziału w rynku IKE, wzrost liczby kont wyniósł 10,3 tys. Analiza struktury IKE na koniec I półrocza 2018 r., pod względem rodzaju prowadzących je instytucji finansowych i wieku osób posiadających IKE, wykazuje spadek udziału zakładów ubezpieczeń w rynku, głównie na korzyść funduszy inwestycyjnych. Powyższa tendencja dotyczy osób w większości grup wiekowych posiadających IKE. Wyjątkiem jest grupa wiekowa 61-65 lat, gdzie spadek zanotowały zarówno zakłady ubezpieczeń, jak i fundusze inwestycyjne, głównie na korzyść banków oraz grupa wiekowa ponad 65 lat, gdzie fundusze inwestycyjne zanotowały spadek, głównie na korzyść zakładów ubezpieczeń.

Wykres 2. Struktura liczby IKE według instytucji finansowych i wieku oszczędzających (w %)

Źródło: Obliczenia własne

1.3 Wartość aktywów IKE

Wartość aktywów IKE na koniec czerwca 2018 r. to 8,2 mld zł

Wartość aktywów zgromadzonych na IKE na koniec czerwca 2018 r. wyniosła 8,2 mld zł i wzrosła o 0,7 mld zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (wzrost o 9,6%).

Tabela 3. Aktywa IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Wartość IKE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	2 497 415	2 536 570	33,4	31,0	1,6
Fundusze inwestycyjne	2 255 446	2 535 201	30,2	30,9	12,4
Podmioty prowadzące działalność maklerską	1 210 869	1 273 937	16,2	15,5	5,2
Banki	1 468 847	1 787 752	19,6	21,8	21,7
Dobrowolne fundusze emerytalne	46 633	60 214	0,62	0,73	29,1
OGÓLEM	7 479 210	8 193 674	100,0	100,0	9,6

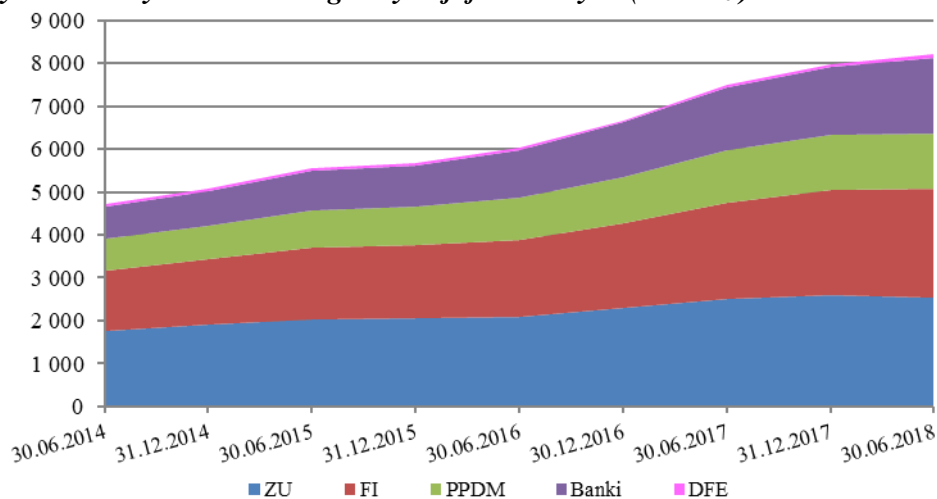
Źródło: Obliczenia własne

Wzrost wartości aktywów, w porównaniu do stanu na koniec czerwca 2017 r., dotyczył wszystkich instytucji finansowych, lecz skala wzrostu była zróżnicowana. Kwotowo najbardziej wzrosła wartość aktywów w bankach (wzrost o 318,9 mln zł) i w funduszach inwestycyjnych (wzrost o 279,8 mln zł), a najmniej w dobrowolnych funduszach emerytalnych (wzrost o 13,6 mln zł).

Kwotowo najbardziej wzrosła wartość aktywów IKE w bankach i funduszach inwestycyjnych

Na koniec czerwca 2018 r. odnotowano nieznaczne zmiany w udziale poszczególnych rodzajów instytucji finansowych zarządzających IKE (mierzonym wartością zgromadzonych aktywów). Wzrósł udział banków (o 2,2 p.p.), funduszy inwestycyjnych (o 0,8 p.p.) i dobrowolnych funduszy emerytalnych (o 0,1 p.p.), natomiast spadł udział zakładów ubezpieczeń (o 2,4 p.p.) i podmiotów prowadzących działalność maklerską (o 0,6 p.p.).

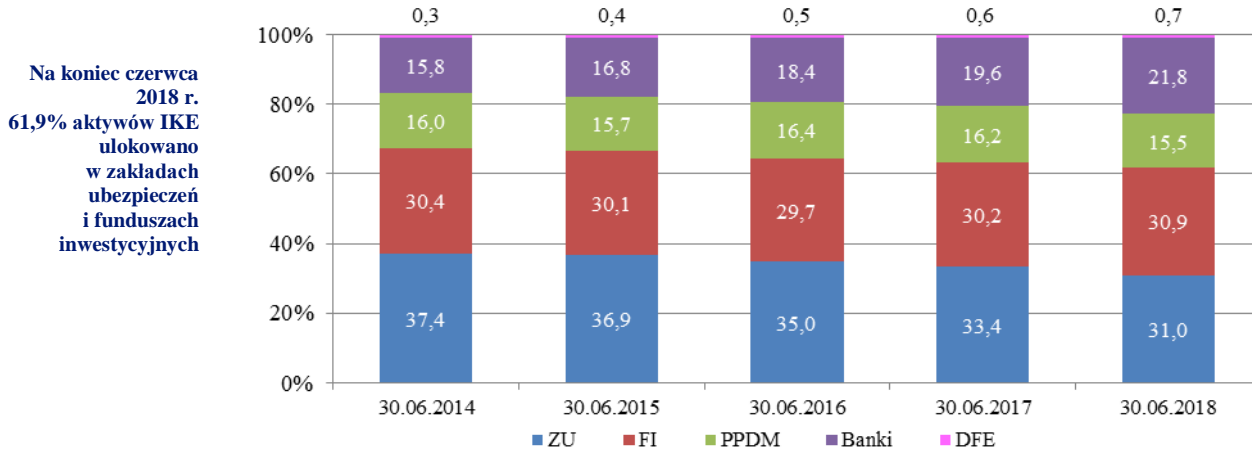
Wykres 3. Aktywa IKE według instytucji finansowych (w mln zł)

Źródło: Obliczenia własne

Strukturę aktywów IKE w kolejnych latach, w podziale na instytucje finansowe prowadzące IKE, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Struktura aktywów IKE według instytucji finansowych (w %)

Źródło: Obliczenia własne

1.4 Wpłaty na IKE

Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE dotyczy podatku od zysków kapitałowych

Wpłata na IKE jest opodatkowana, a podatek pobierany jest od przychodu oszczędzającego, z którego pochodzi składka na IKE. Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE dotyczy podatku od zysków kapitałowych, jednak jest ograniczone limitem kwotowym dotyczącym wysokości wpłacanych środków oraz warunkiem posiadania przez oszczędzającego jednego IKE.

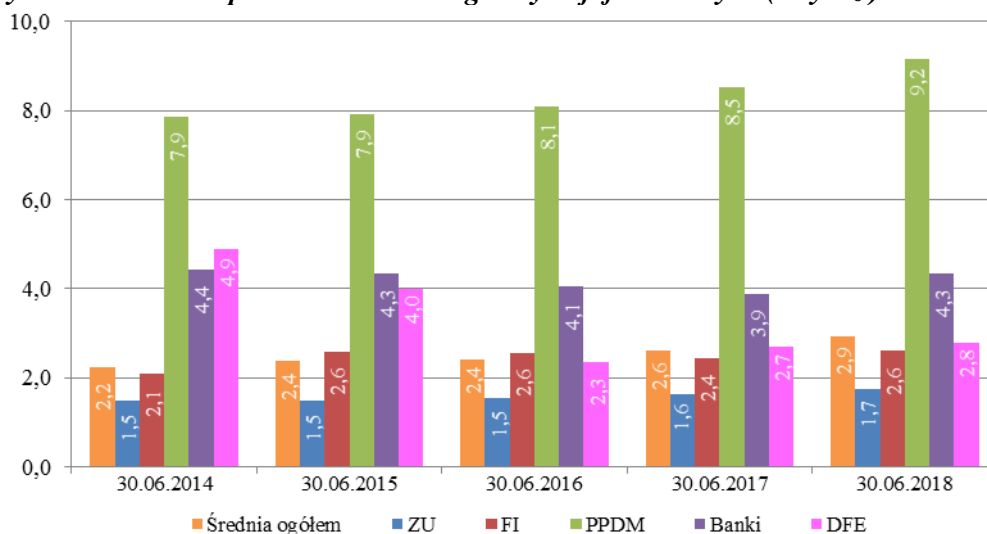
Limit rocznych wpłat na IKE (zgodnie z treścią Obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) obowiązujący w 2017 r. to 12 789 zł, a w roku 2018 r. to 13 329 zł.

W I połowie 2018 r. posiadacze IKE wpłacili na konta kwotę 736,6 mln zł, wyższą o 92,4 mln zł od kwoty wpłaconej w I połowie 2017 r. W I połowie 2018 r. zwiększyła się również średnia kwota wpłacona na pojedyncze konto IKE o 0,3 tys. zł, wynosząc 2,9 tys. zł (w I połowie 2017 r. 2,6 tys. zł).

Statystyczny oszczędzający na IKE wpłacił na swoje konto kwotę 2,9 tys. zł

Wzrost średniej wpłaty w I połowie 2018 r. w porównaniu do I połowy 2017 r. dotyczył wszystkich instytucji finansowych prowadzących IKE. Najwyższy wzrost średniej wpłaty (o 0,7 tys. zł) nastąpił w podmiotach prowadzących działalność maklerską, gdzie posiadacze IKE dokonują również najwyższych wpłat (średnio 9,2 tys. zł). Również w bankach ze średnią wpłatą w kwocie 4,3 tys. zł, zanotowano wzrost średniej wpłaty o 0,4 tys. zł. W pozostałych instytucjach wzrost średniej wpłaty nie przekroczył kwoty 0,2 tys. zł. Najniższych wpłat nominalnych nadal dokonywali oszczędzający na IKE w zakładach ubezpieczeń (średnio 1,7 tys. zł).

Wykres 5. Średnia wpłata na IKE według instytucji finansowych (w tys. zł)

Zdecydowanie wyższe składki wpłacają posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską

Źródło: Obliczenia własne

Liczba IKE, na które dokonano w I połowie 2018 r. wpłat wyniosła 252,3 tys. kont, co oznacza wzrost liczby IKE, na które dokonywano wpłat o 5,3 tys. kont. Zwiększenie o 5,3 tys. (o 2,1%) liczby IKE zasilanych wpłatami przez posiadaczy tych kont dotyczyło wszystkich instytucji, z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń. Największy wzrost liczby tych kont miał miejsce w bankach (o 7 tys. kont) i podmiotach prowadzących działalność maklerską (o 1,7 tys. kont).

Tabela 4. Liczba IKE zasilanych wpłatami według instytucji finansowych

Institucje finansowe prowadzące IKE	30.06.2014	30.06.2015	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2018
Zakłady ubezpieczeń	126 014	128 657	118 311	114 041	109 280
Fundusze inwestycyjne	49 341	51 439	59 793	76 254	77 076
Podmioty prowadzące działalność maklerską	9 215	9 175	10 429	11 771	13 513
Banki	23 003	26 775	22 329	43 138	50 184
Dobrowolne fundusze emerytalne	764	797	1 288	1 829	2 262
OGÓLEM	208 337	216 843	212 150	247 033	252 315

Źródło: Obliczenia własne

Odsetek kont aktywnych w I połowie 2018 r., czyli takich, na które dokonano przynajmniej jednej wpłaty w okresie sprawozdawczym, wyniósł 26,3% i spadł o 0,2 p.p. w porównaniu do I połowy 2017 r. Najwyższy odsetek takich kont odnotowano w bankach (66,6%). Zarówno banki, podmioty prowadzące działalność maklerską i dobrowolne fundusze emerytalne to instytucje, w których wzrósł wskaźnik kont aktywnych (odpowiednio o 3,4 p.p., 2,5 p.p. i 0,7 p.p.). Fundusze inwestycyjne i zakłady ubezpieczeń były instytucjami, w których udział kont, na które dokonano przynajmniej jednej wpłaty w analizowanym okresie z kolei obniżył się (odpowiednio o 1,9 p.p. i 0,7 p.p.).

W I połowie 2018 r. 26,3% IKE zostało zasilonych wpłatami

Tabela 5. Wskaźnik aktywnych IKE według instytucji finansowych (w %)

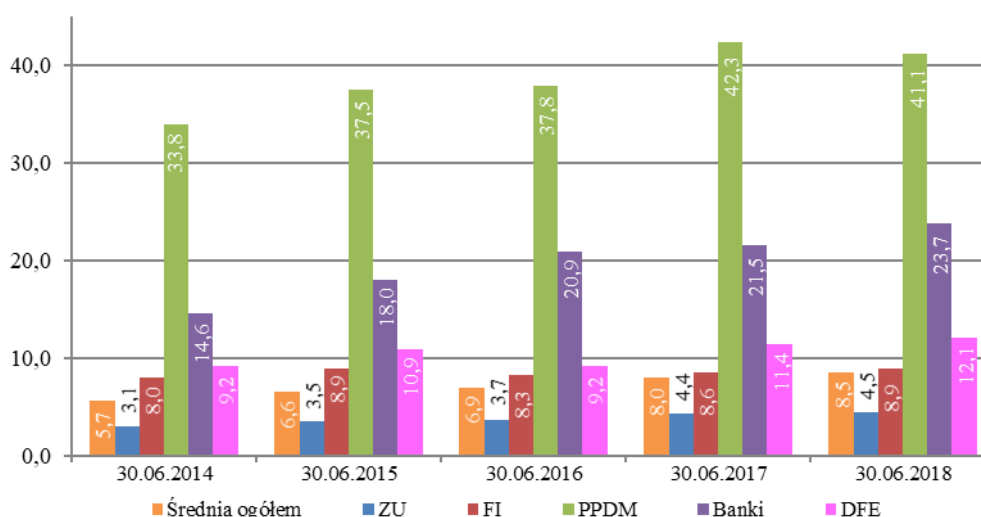
Instytucje finansowe prowadzące IKE	30.06.2014	30.06.2015	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2018
Zakłady ubezpieczeń	22,3	22,4	20,7	20,0	19,3
Fundusze inwestycyjne	28,0	27,6	27,9	29,1	27,2
Podmioty prowadzące działalność maklerską	41,7	39,8	40,0	41,1	43,6
Banki	45,4	52,1	42,2	63,2	66,6
Dobrowolne fundusze emerytalne	43,4	37,9	41,3	44,8	45,5
OGÓLEM	25,5	25,9	24,4	26,5	26,3

Źródło: Obliczenia własne

1.5 Średni stan konta IKE

Na koniec czerwca 2018 r. oszczędzający na IKE zgromadził na swoim koncie przeciętnie kwotę 8,5 tys. zł (na koniec czerwca 2017 r. 8 tys. zł).

Wykres 6. Średnia wartość rachunku IKE według instytucji finansowych (w tys. zł)

Najwyższe średnie aktywa zgromadzili posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską, a najniższe w zakładach ubezpieczeń

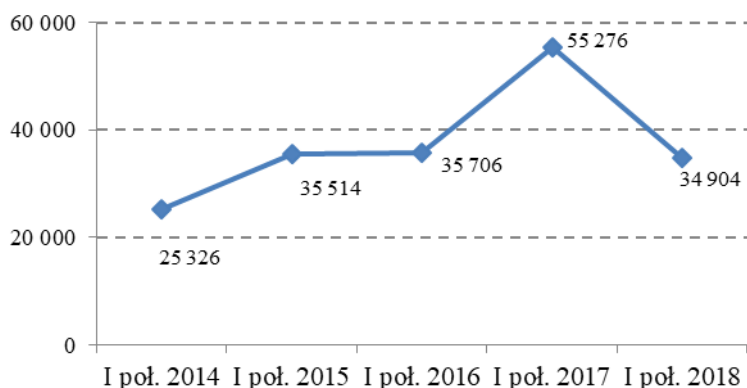
Źródło: Obliczenia własne

W podziale na instytucje finansowe prowadzące IKE, najwyższe aktywa zgromadziły osoby posiadające rachunki w podmiotach prowadzących działalność maklerską (41,1 tys. zł), zaś najniższe osoby oszczędzające w zakładach ubezpieczeń (4,5 tys. zł). Posiadacze IKE, którzy wybrali umowy z dobrowolnymi funduszami emerytalnymi, które funkcjonują najkrócej na rynku, zgromadzili przeciętnie 12,1 tys. zł.

1.6 Liczba otwieranych IKE

W I połowie 2018 r. widoczne jest zatrzymanie tendencji wzrostowej liczby otwieranych IKE, jaka miała miejsce od 2015 r. Zostało otwartych 34,9 tys. nowych IKE, o 20,4 tys. kont mniej niż w I połowie 2017 r.

Wykres 7. Liczba otwartych IKE (w szt.)

Źródło: Obliczenia własne

Tabela 6. Liczba otwartych IKE według instytucji finansowych

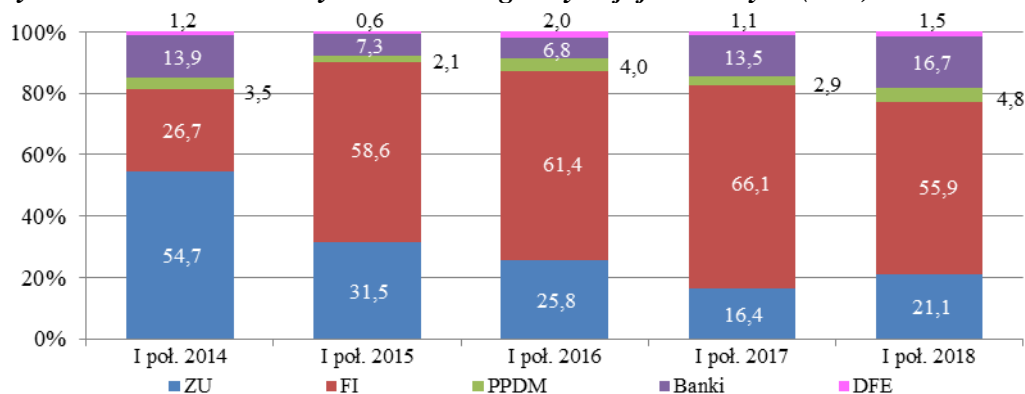
Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba IKE (w szt.)		Struktura (w %)		Zmiana (w %)
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	9 084	7 375	16,4	21,1	-18,8
Fundusze inwestycyjne	36 525	19 508	66,1	55,9	-46,6
Podmioty prowadzące działalność maklerską	1 577	1 670	2,9	4,8	5,9
Banki	7 459	5 842	13,5	16,7	-21,7
Dobrowolne fundusze emerytalne	631	509	1,1	1,5	-19,3
OGÓLEM	55 276	34 910	100,0	100,0	-36,9

Zarówno w I połowie 2017 r., jak i w I połowie 2018 r. najchętniej zawierano umowy o prowadzenie IKE w funduszach inwestycyjnych

Źródło: Obliczenia własne

W I połowie 2018 r. większość instytucji finansowych prowadzących IKE otworzyło zdecydowanie mniej nowych kont niż w analogicznym okresie 2017 r. Największy spadek liczby otwartych IKE zanotowały fundusze inwestycyjne, mimo ich utrzymującej się dominującej pozycji w liczbie nowootwartych IKE. Podmioty prowadzące działalność maklerską były z kolei jedynymi instytucjami, w których zwiększyła się liczba otwieranych IKE (o 0,1 tys. kont).

Wykres 8. Struktura otwartych IKE według instytucji finansowych (w %)

Źródło: Obliczenia własne

W strukturze otwartych IKE w podziale na instytucje finansowe, w latach 2014-2017 widoczne jest zmniejszenie udziału zakładów ubezpieczeń w rynku oraz wzrost udziału

funduszy inwestycyjnych oraz banków. Z kolei w I połowie 2018 r. odnotowano wzrost udziału w rynku wszystkich instytucji finansowych, poza funduszami inwestycyjnymi, (wzrost w przedziale od 4,7 p.p. w zakładach ubezpieczeń do 0,3 p.p. w dobrowolnych funduszach emerytalnych) kosztem funduszy inwestycyjnych (spadek o 10,2 p.p.).

Wśród 34,9 tys. IKE otwartych w I połowie 2018 r., 31,9 tys. kont to IKE założone po raz pierwszy (w I połowie 2017 r. 51,6 tys. kont). W przypadku pozostałych 3 tys. kont, były to umowy zawarte w związku z dokonaniem transferu z innego IKE (1,1 tys. kont, spadek o 0,1 tys. w porównaniu do I połowy 2017 r.) lub z pracowniczego programu emerytalnego (1,8 tys. kont, spadek o 0,8 tys. w porównaniu do I połowy 2017 r.).

1.7 Wyплаты, zwroty oraz wypłaty transferowe dotyczące IKE

1.7.1 Wypłaty z IKE

Wypłata środków zgromadzonych na IKE zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy o IKE oraz IKZE następuje:

- 1) na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu przez niego 60 lat lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia oraz spełnieniu jednego z warunków:
 - a) dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 5 dowolnych latach kalendarzowych,
 - b) dokonania ponad połowy wartości wpłat nie później niż na 5 lat przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty,
- 2) na wniosek osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKE zmarłego oszczędzającego.

Wypłata środków z IKE jest nieopodatkowana. Uprawnienia do wypłaty zgromadzonych środków na IKE przysługuje osobie po osiągnięciu 60 lat lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia.

Od 2009 r. posiadacze IKE mają możliwość wypłaty w ratach zgromadzonych na IKE środków (przepis art. 34 ust. 2 ustawy o IKE oraz IKZE). Z możliwości wypłaty w ratach skorzystało w I połowie 2018 r. 219 osób (w I połowie 2017 r. 147 osób).

Dominującą formą wypłaty środków z IKE pozostaje wypłata jednorazowa, z której w I połowie 2018 r. skorzystało 6,9 tys. osób (w I połowie 2017 r. 5,3 tys. osób).

Tabela 7. Wypłaty ogółem z IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba wypłat dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość wypłat (w tys. zł)		Przeciętna wypłata z IKE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	2 284	2 618	40 258	45 513	17,6	17,4
Fundusze inwestycyjne	1 958	2 299	23 642	33 350	12,1	14,5
Podmioty prowadzące działalność maklerską	248	322	10 542	11 532	42,5	35,8
Banki	932	1 854	18 914	20 402	20,3	11,0
Dobrowolne fundusze emerytalne	14	15	330	706	23,6	47,1
OGÓŁEM	5 436	7 108	93 687	111 503	17,2	15,7

Źródło: Obliczenia własne

Wypłata środków z IKE jest nieopodatkowana

Tylko 3,1% osób dokonujących wypłaty z IKE wybrało sposób wypłaty w ratach

W I połowie 2018 r. najwyższe wypłaty zrealizowały osoby posiadające IKE w dobrowolnych funduszach emerytalnych

Relacja liczby wypłat z IKE do ogólnej liczby funkcjonujących IKE, zarówno w I połowie 2018 r., jak i w I połowie 2017 r., nie przekroczyła poziomu 0,7%. W przekroju instytucjonalnym wyraźnie wyższy poziom od ogólnego wskaźnika wykazały jedynie banki (2,5%), zaś poniżej wskaźnika rynkowego zakłady ubezpieczeń i dobrowolne fundusze emerytalne (odpowiednio 0,5% i 0,3%).

Osoby, które zakończyły w I połowie 2018 r. oszczędzanie na cele emerytalne za pośrednictwem IKE lub osoby uprawnione, które dokonały wypłaty po śmierci oszczędzającego, przeciętnie otrzymywały kwotę 15,7 tys. zł (o 1,5 tys. zł mniej niż w I połowie 2017 r.). Najwyższą przeciętną wypłatę zrealizowali posiadacze IKE w dobrowolnych funduszach emerytalnych (47,1 tys. zł), zaś najniższą w bankach (11 tys. zł).

1.7.2 Zwroty z IKE

Zgodnie z przepisem art. 37 ust. 1 ustawy o IKE oraz IKZE, oszczędzający na IKE mają możliwość dokonania zwrotu zgromadzonych środków. Zwrot środków zgromadzonych na IKE następuje w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE została wypowiedziana przez którąkolwiek ze stron lub wygasła z innych przyczyn (np. oszczędzający odstąpił od umowy). Równoznacznie ze zwrotem traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKE, jeżeli umowa o prowadzeniu IKE wygasła, a nie zostały spełnione warunki do dokonania wypłaty lub wypłaty transferowej.

Instytucja finansowa przed dokonaniem zwrotu jest zobowiązana do potrącenia zryczałtowanego 19% podatku od dochodu oszczędzającego na IKE. Wskazany dochód obliczony jest jako różnica między kwotą stanowiącą wartość środków zgromadzonych na IKE a sumą wpłat na to konto. Jednocześnie w przypadku, gdy na IKE oszczędzającego przyjęto transfer z ppe, instytucja finansowa przed dokonaniem zwrotu jest zobowiązana do przekazania do ZUS kwoty stanowiącej 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do ppe, ewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego.

Instytucje finansowe prowadzące IKE zrealizowały w I połowie 2018 r. 17,3 tys. dyspozycji zwrotu całości środków zgromadzonych na IKE o wartości 130,2 mln zł. Oznacza to spadek wartości zwróconych aktywów IKE w skali roku w ujęciu zagregowanym o 8,6 mln zł. Osoba rezygnująca z oszczędzania na IKE otrzymała przeciętnie kwotę 7,5 tys. zł (o 1,2 tys. zł niższą niż w I połowie 2017 r.).

Dyspozycja zwrotu środków z IKE skutkuje konsekwencjami podatkowymi

W wyniku całkowitego zwrotu środków zgromadzonych na IKE zamknięto w I połowie 2018 r. 17,3 tys. kont

Tabela 8. Całkowite zwroty z IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba zwrotów dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość zwrotów dokonanych z IKE (w tys. zł)		Przeciętny zwrot z IKE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	7 862	6 955	68 849	61 397	8,8	8,8
Fundusze inwestycyjne	6 853	8 119	47 610	45 376	6,9	5,6
Podmioty prowadzące działalność maklerską	280	682	4 787	4 028	17,1	5,9
Banki	969	1 478	16 164	18 210	16,7	12,3
Dobrowolne fundusze emerytalne	69	73	1 357	1 201	19,7	16,5
OGÓLEM	16 033	17 307	138 767	130 212	8,7	7,5

Źródło: Obliczenia własne

W związku z realizacją dyspozycji całkowitego jednorazowego zwrotu środków, najwięcej IKE, w podziale na rodzaj instytucji, zamknięto w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń (odpowiednio 8,1 tys. i 7 tys. IKE), a wartość zwrotów na poziomie zagregowanym wyniosła odpowiednio 45,4 mln zł i 61,4 mln zł. Najwyższą przeciętną kwotę zwrotu otrzymali rezygnujący z IKE w dobrowolnych funduszach emerytalnych (16,5 tys. zł), a najniższą w funduszach inwestycyjnych i w podmiotach prowadzących działalność maklerską (odpowiednio 5,6 tys. zł i 5,9 tys. zł).

Od 1 stycznia 2009 r. ustawodawca umożliwił oszczędzającym na IKE wystąpienie z wnioskiem o częściowy zwrot, pod warunkiem, że środki te pochodziły z wpłat na IKE, a nie z transferu środków z pracowniczego programu emerytalnego. Posiadacze IKE mogą zlecać instytucjom finansowym prowadzącym IKE dokonanie częściowych zwrotów środków zgromadzonych na rachunkach IKE (przepis art. 37 ust. 1a ustawy o IKE oraz IKZE). Instytucje finansowe są zobowiązane, przed dokonaniem częściowego zwrotu środków zgromadzonych na IKE, do odliczenia zryczałtowanego podatku od dochodu z tytułu częściowego zwrotu.

Z możliwości dokonania częściowego zwrotu środków zgromadzonych na IKE z każdym rokiem korzysta coraz więcej osób. W I połowie 2018 r. na częściowe zwroty zdecydowało się 3,2 tys. osób. Wartość tych zwrotów osiągnęła poziom 26,1 mln zł (w I połowie 2017 r. było to 3 tys. osób, wartość zwrotów wyniosła 22,4 mln zł). Posiadacz IKE realizujący częściowy zwrot z IKE otrzymał w I połowie 2018 r. przeciętnie 8 tys. zł (7,5 tys. zł w I połowie 2017 r.).

Na częściowy zwrot środków zgromadzonych na IKE zdecydowało się w I połowie 2018 r. 3,2 tys. osób

1.7.3 Wpłaty transferowe dotyczące IKE

Zgodnie z przepisem art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o IKE oraz IKZE, wypłata transferowa dokonywana jest pomiędzy instytucjami finansowymi działającymi w obrębie III filaru systemu emerytalnego. Zgromadzone na IKE środki pozostają nadal w III filarze, mogą być jednak przeniesione na wniosek oszczędzającego lub na wniosek osób uprawnionych (w przypadku śmierci oszczędzającego), zarówno do innej instytucji finansowej prowadzącej IKE, jak i do pracowniczego programu emerytalnego (dalej: ppe).

Na IKE przyjęto 4,8 tys. transferów z IKE i ppe o wartości 116,5 mln zł

Tabela 9. Transfery do IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	z IKE		z ppe		z IKE		z ppe	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	83	83	2 017	1 874	1 692	1 946	36 212	30 857
Fundusze inwestycyjne	338	377	1 612	1 412	10 760	11 847	46 411	40 220
Podmioty prowadzące działalność maklerską	168	163	177	150	5 196	6 952	4 752	4 909
Banki	179	146	1 017	423	5 551	5 192	29 646	10 886

Instytucje finansowe prowadzące IKE	z IKE		z ppe		z IKE		z ppe	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Dobrowolne fundusze emerytalne	118	99	68	53	2 781	2 174	3 155	1 557
OGÓLEM	886	868	4 891	3 912	25 980	28 111	120 176	88 429

Źródło: Obliczenia własne

W I połowie 2018 r. przyjęto na IKE łącznie 4,8 tys. transferów z innych IKE oraz ppe (o 17,3% mniej niż w I połowie 2017 r.). Najwięcej transferów z IKE na IKE wpłynęło do funduszy inwestycyjnych (43,4%), natomiast najwięcej transferów z ppe do zakładów ubezpieczeń (47,9%).

Tabela 10. Transfery z IKE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	na IKE		do ppe		na IKE		do ppe	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	279	313	4	1	7 546	7 160	9	15
Fundusze inwestycyjne	347	314	60	26	11 542	12 936	708	143
Podmioty prowadzące działalność maklerską	66	55	1	0	2 763	3 161	5	0
Banki	119	88	0	1	3 666	3 327	0	7
Dobrowolne fundusze emerytalne	5	16	0	0	218	361	0	0
OGÓLEM	816	786	65	28	25 735	26 945	722	165

Z IKE dokonano 0,8 tys. transferów do innych IKE oraz 28 do ppe o wartości 27,1 mln zł

Źródło: Obliczenia własne

W I połowie 2018 r. dokonano 0,8 tys. transferów na inne IKE, najwięcej w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń (79,8%). Spośród 28 transferów z IKE do programu emerytalnego w I połowie 2018 r., prawie wszystkie zrealizowały fundusze inwestycyjne.

2 IKZE W I POŁOWIE 2018 ROKU

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. IKZE były prowadzone przez 41 instytucje finansowe:

- 9 zakładów ubezpieczeń na życie (na 26 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność statutową),
- fundusze inwestycyjne zarządzane przez 16 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 61 towarzystw funduszy inwestycyjnych działających na rynku),
- 6 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 41 domów maklerskich działających na rynku i 11 banków prowadzących działalność maklerską),
- 1 bank komercyjny (na 35 działających banków komercyjnych) oraz banki spółdzielcze zrzeszone w 2 bankach zrzeszających (na 553 działające banki spółdzielcze),
- dobrowolne fundusze emerytalne zarządzane przez 7 powszechnych towarzystw emerytalnych (na 10 powszechnych towarzystw emerytalnych działających na rynku).

2.1 Struktura osób posiadających IKZE według płci i wieku

Na koniec czerwca 2018 r. funkcjonowało 701,4 tys. IKZE, z czego 355,6 tys. (50,7%) umów zostało zawartych przez kobiety, a 345,8 tys. (49,3%) przez mężczyzn.

Tabela 11. Liczba IKZE w podziale na wiek i płeć

Kategoria wiekowa	30.06.2017			30.06.2018		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
do 30 lat	22 550	33 999	56 549	19 328	29 598	48 926
31-40 lat	74 438	88 290	162 728	74 737	91 179	165 916
41-50 lat	94 590	84 200	178 790	99 031	90 723	189 754
51-60 lat	104 904	81 327	186 231	108 997	85 100	194 097
61-65 lat	33 075	30 844	63 919	42 232	37 182	79 414
powyżej 65	7 914	7 980	15 894	11 300	11 994	23 294
OGÓLEM	337 471	326 640	664 111	355 625	345 776	701 401

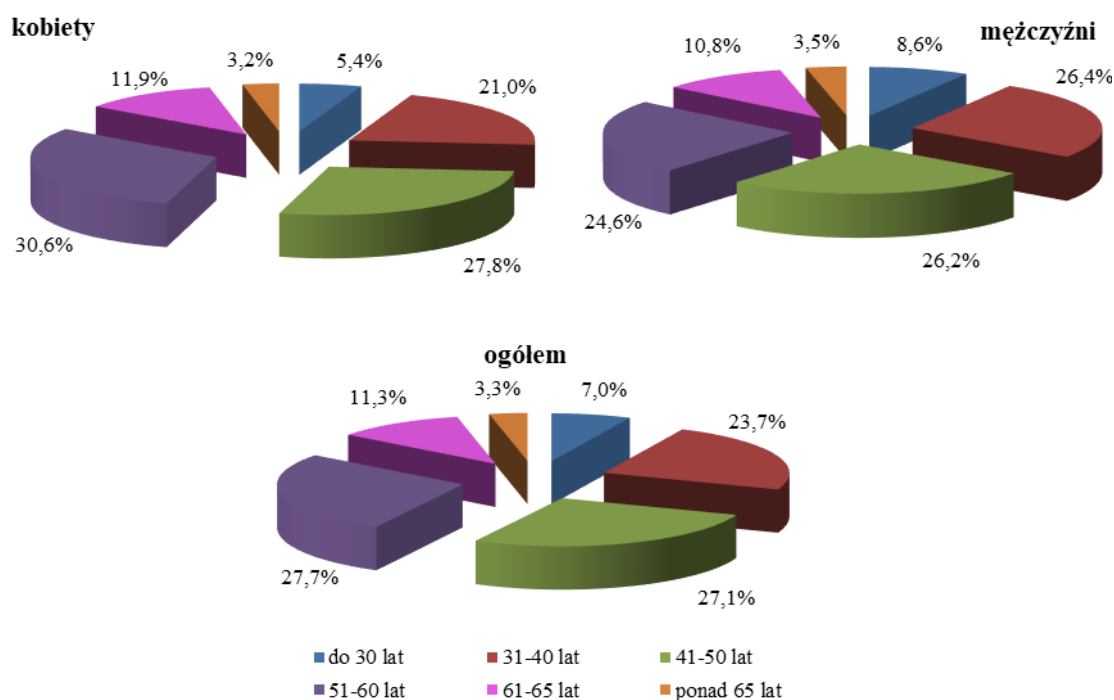
Źródło: Obliczenia własne

Największy udział w liczbie funkcjonujących IKZE ze względu na wiek, miały osoby z przedziałów wiekowych: 51-60 lat oraz 41-50 lat. Udział osób ze wskazanych grup wiekowych wyniósł odpowiednio 27,7% i 27,1%. Wyraźnie niższy udział w liczbie IKZE miały natomiast osoby powyżej 65 lat (3,3%) i w wieku do 30 lat (7%).

Podobnie jak w przypadku IKE, na IKZE oszczędza więcej kobiet, jednak różnica jest mniejsza, niż w przypadku IKE

Mężczyźni w wieku do 40 lat chętniej niż kobiety wybierają IKZE

Wykres 9. Oszczędzający na IKZE według wieku i płci na koniec czerwca 2018 r.

Źródło: Obliczenia własne

2.2 Liczba IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe uprawnione do prowadzenia IKZE obsługiwały na koniec czerwca 2018 r. 701,4 tys. kont, o 37,3 tys. kont więcej niż na koniec czerwca 2017 r. Dominującą pozycję wśród instytucji prowadzących IKZE utrzymały zakłady ubezpieczeń (63,9% udziału w rynku, spadek o 3,3 p.p.), ale ich pozycja uległa osłabieniu głównie na rzecz funduszy inwestycyjnych (18,2% udziału w rynku, wzrost o 2,3 p.p.).

Na koniec czerwca 2018 r. istniało 701,4 tys. IKZE, o 37,3 tys. kont więcej niż na koniec czerwca 2017 r.

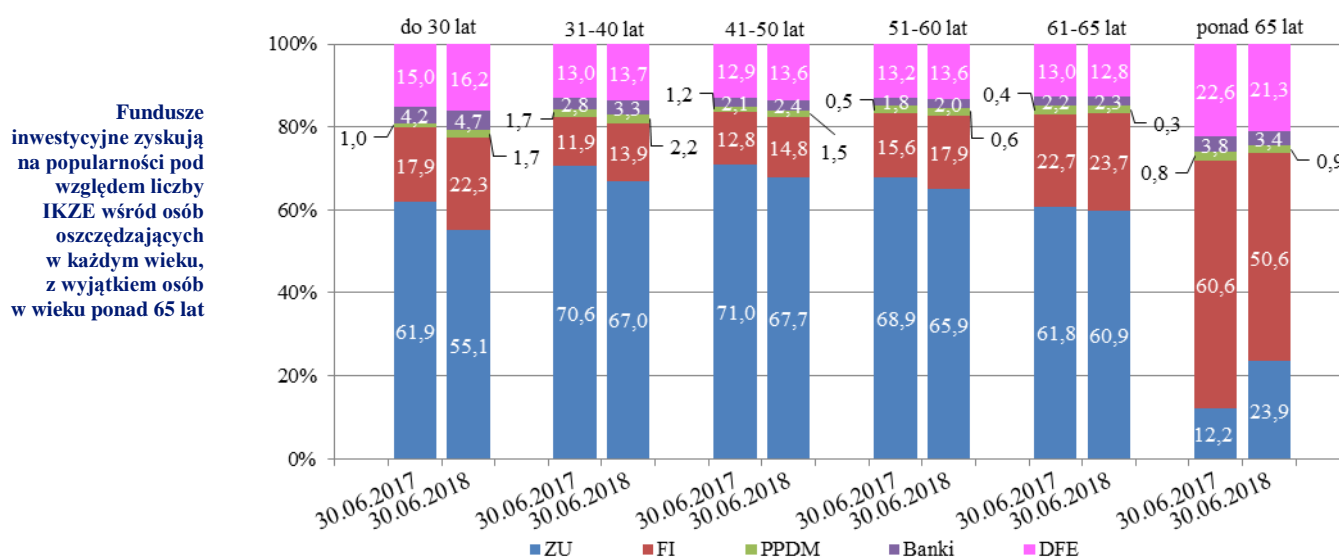
Tabela 12. Liczba IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKZE	Liczba IKZE (w szt.)		Udział w liczbie ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	446 453	448 474	67,2	63,9	0,5
Fundusze inwestycyjne	105 530	127 404	15,9	18,2	20,7
Podmioty prowadzące działalność maklerską	6 659	8 990	1,0	1,3	35,0
Banki	16 154	18 622	2,4	2,7	15,3
Dobrowolne fundusze emerytalne	89 315	97 911	13,4	14,0	9,6
OGÓLEM	664 111	701 401	100,0	100,0	5,6

Źródło: Obliczenia własne

W latach 2012 - 2016 najczęściej kont było obsługiwanych przez zakłady ubezpieczeń oraz dobrowolne fundusze emerytalne. W ostatnich latach na popularności wśród oszczędzających na IKZE zyskiwały fundusze inwestycyjne, w których na koniec 2017 r. prowadzonych było o 27 tys. więcej IKZE niż w dobrowolnych funduszach emerytalnych. Na koniec I połowy 2018 r. wspomniana różnica powiększyła się do poziomu 29,5 tys. kont.

Wykres 10. Struktura liczby IKZE według instytucji finansowych i wieku oszczędzających (w %)

Źródło: Obliczenia własne

Na koniec I połowy 2018 r. dominującą pozycję na rynku IKZE w większości grup wiekowych (z wyjątkiem osób w wieku powyżej 65 lat) utrzymały zakłady ubezpieczeń. Należy jednak zauważyć, że w porównaniu do I połowy 2017 r. spadł ich udział we wszystkich grupach wiekowych, z wyjątkiem osób z przedziału wieku ponad 65 lat. Odstępstwo od dominującej pozycji zakładów ubezpieczeń stanowiła grupa oszczędzających w wieku ponad 65 lat, gdzie ponad 50% osób posiadało umowy o prowadzenie IKZE przede wszystkim z funduszami inwestycyjnymi.

2.3 Wartość aktywów IKZE

Na dzień 30 czerwca 2018 r. wartość aktywów zgromadzonych na IKZE osiągnęła wartość 1,9 mld zł (o 0,6 mld zł więcej niż na koniec czerwca 2017 r.). Najwyższe aktywa na IKZE zgromadzono w funduszach inwestycyjnych (833 mln zł) i w zakładach ubezpieczeń (572,7 mln zł).

Na koniec czerwca 2018 r. na IKZE zgromadzono aktywa o wartości 1,9 mld zł

Tabela 13. Aktywa IKZE według instytucji finansowych

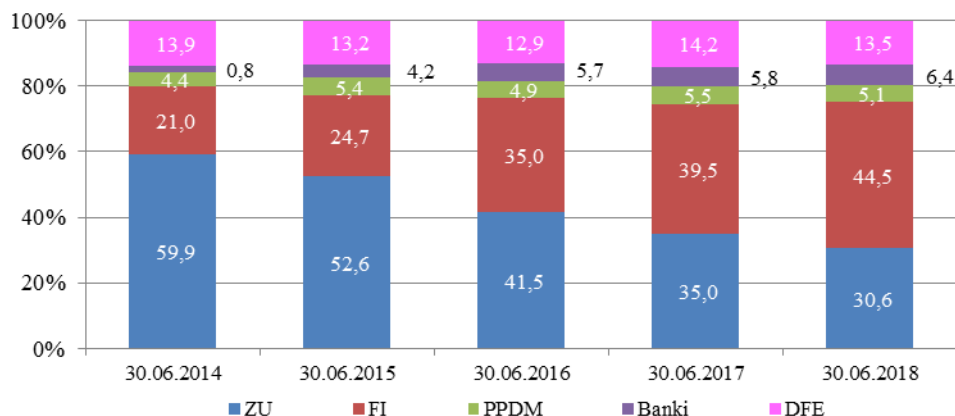
Instytucje finansowe prowadzące IKZE	Wartość IKZE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	464 629	572 713	35,0	30,6	23,3
Fundusze inwestycyjne	524 132	833 022	39,5	44,5	58,9
Podmioty prowadzące działalność maklerską	73 109	95 793	5,5	5,1	31,0
Banki	77 432	120 048	5,8	6,4	55,0
Dobrowolne fundusze emerytalne	188 471	252 093	14,2	13,5	33,8
OGÓLEM	1 327 773	1 873 669	100,0	100,0	41,1

Źródło: Obliczenia własne

Na koniec czerwca 2018 r. fundusze inwestycyjne i banki zanotowały najwyższą dynamikę wzrostu wartości aktywów (odpowiednio 58,9% i 55%) w stosunku do analogicznego okresu 2017 r. Dynamika aktywów w pozostałych instytucjach

kształtowała się w przedziale 23%–34%. Z uwagi na najniższy wzrost aktywów IKZE w zakładach ubezpieczeń, nastąpił również najwyższy spadek ich udziału w ogółem aktywach IKZE (o 4,4, p.p.). Na koniec I połowy 2018 r. fundusze inwestycyjne miały najwyższy udział w zagregowanych aktywach IKZE (44,5%) - wzrost o 5 p.p. w skali roku. Podtrzymana została tym samym obserwowana we wcześniejszych latach tendencja utraty pozycji przez zakłady ubezpieczeń na rzecz funduszy inwestycyjnych. Od końca 2016 r., po raz pierwszy od powstania IKZE, fundusze inwestycyjne zarządzają wyższymi aktywami niż zakłady ubezpieczeń.

Wykres 11. Struktura aktywów IKZE według instytucji finansowych (w %)

Udział aktywów IKZE w zakładach ubezpieczeń maleje na rzecz wzrostu udziału głównie funduszy inwestycyjnych

Źródło: Obliczenia własne

2.4 Wpłaty na IKZE

W IKZE zwolnienie podatkowe polega na tym, że wpłaty na IKZE osoba oszczędzająca może odliczyć od podstawy opodatkowania. Tak jak w przypadku IKE, warunkiem skorzystania z odliczenia podatkowego jest posiadanie tylko jednego IKZE. Limit rocznych wpłat na IKE zgodnie z treścią Obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej obowiązujący w 2017 r. to 5 115,60 zł, a w roku 2018 r. to 5 331,60 zł.

Wpłaty na IKZE osoba oszczędzająca może odliczyć od podstawy opodatkowania

W liczbie 701,4 tys. IKZE funkcjonujących na koniec czerwca 2018 r. 17,3% kont (132,9 tys.) było zasilone przez oszczędzających wpłatami (konta aktywne). Liczba tych kont wzrosła o 7,7 tys. w stosunku do danych za I półrocze 2017 r. Wzrost liczby kont zasilanych wpłatami zanotowano we wszystkich instytucjach finansowych. Najwyższy wzrost liczby kont IKZE zasilanych wpłatami, miał miejsce w funduszach inwestycyjnych i dobrowolnych funduszach emerytalnych (po 2,6 tys. kont). W pozostałych instytucjach wzrost liczby kont aktywnych wyniósł łącznie 2,5 tys. kont.

W I połowie 2018 r. średnio 17% funkcjonujących IKZE zostało zasilonych wpłatami

Tabela 14. Liczba IKZE zasilanych wpłatami według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKZE	I poł. 2014	I poł. 2015	I poł. 2016	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	29 986	47 735	47 606	46 110	46 747
Fundusze inwestycyjne	5 049	15 220	35 942	56 389	59 011
Podmioty prowadzące działalność maklerską	538	1 504	1 910	2 673	3 408
Banki	1 748	3 276	4 643	5 691	6 819
Dobrowolne fundusze emerytalne	6 521	8 414	11 608	14 338	16 959
OGÓLEM	43 842	76 149	101 709	125 201	132 944

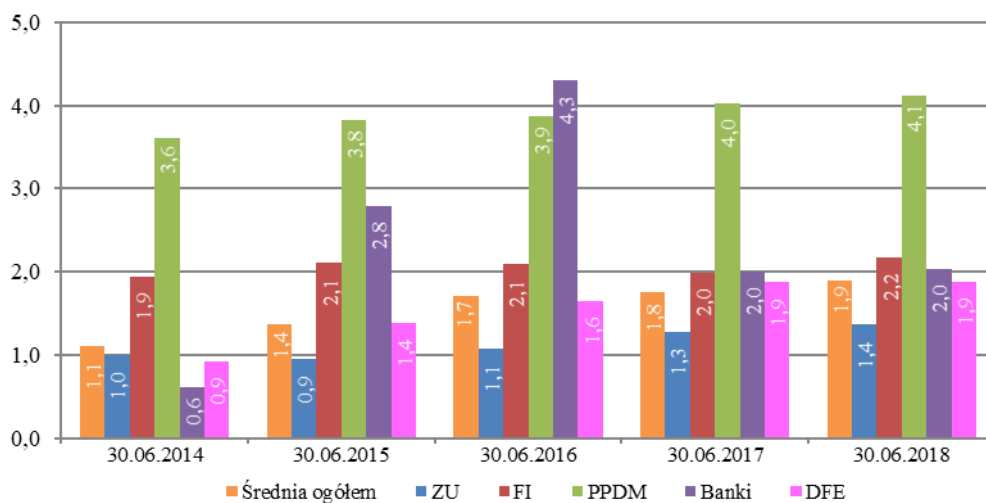
Źródło: Obliczenia własne

Na IKZE wpłacono
w I połowie 2018 r.
251,6 mln zł

Obok wzrostu liczby kont zasilanych wpłatami, w I połowie 2018 r. nastąpił również wzrost wartości wpłaconych składek, w porównaniu do I połowy 2017 r. Oszczędzający na IKZE wpłacili w I połowie 2018 r. łącznie 251,6 mln zł, a w I połowie 2017 r. 219,8 mln zł (wzrost o 31,8 mln zł). W przekroju instytucjonalnym widoczne jest duże zróżnicowanie wysokości przeciętnej wpłaty: od 1,4 tys. zł w zakładach ubezpieczeń do 4,1 tys. zł w podmiotach prowadzących działalność maklerską.

Wykres 12. Średnia wpłata na IKZE według instytucji finansowych (w tys. zł)

Najwyższych wpłat
na IKZE dokonują
oszczędzający
w podmiotach
prowadzących
działalność
maklerską

Źródło: Obliczenia własne

Średnia wpłata ogółem na IKZE wzrosła w I połowie 2018 r., w porównaniu do I połowy 2017 r. jedynie o 0,1 tys. zł i wyniosła 1,9 tys. zł. Średnią wpłatę na niezmiennym poziomie zanotowano w bankach i dobrowolnych funduszach emerytalnych.

Najniższy udział liczby kont zasilanych wpłatami w relacji do wszystkich funkcjonujących IKZE, zanotowano, podobnie jak w I połowie 2017 r., w zakładach ubezpieczeń i dobrowolnych funduszach emerytalnych (odpowiednio 10,4% i 17,3%). W pozostałych instytucjach finansowych powyższy wskaźnik wahał się w przedziale od 36,6% do 46,3%.

Tabela 15. Wskaźnik aktywnych IKZE (w %)

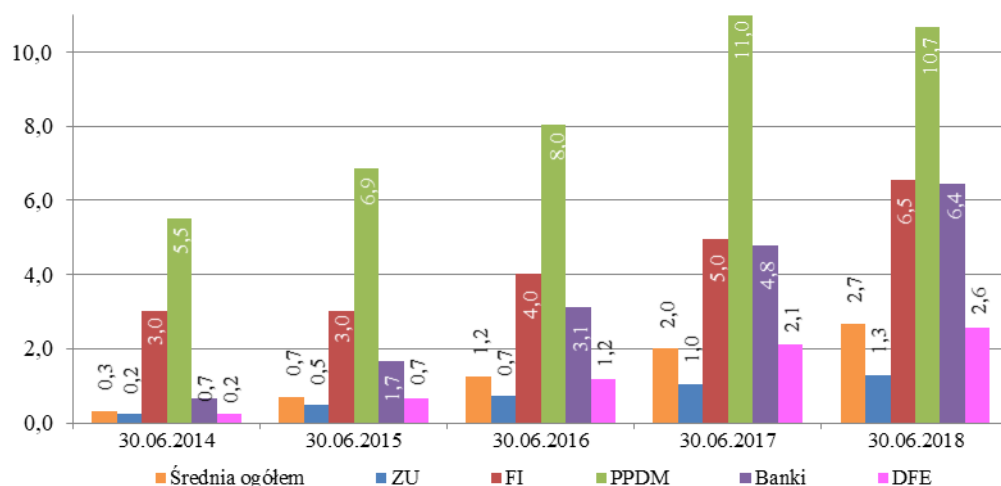
Institucje finansowe prowadzące IKZE	I poł. 2014	I poł. 2015	I poł. 2016	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	7,6	11,1	10,7	10,3	10,4
Fundusze inwestycyjne	46,6	47,5	53,9	53,4	46,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	43,8	49,0	40,9	40,1	37,9
Banki	98,9	33,4	33,3	35,2	36,6
Dobrowolne fundusze emerytalne	7,9	10,8	13,8	16,1	17,3
OGÓLEM	8,9	13,7	16,6	18,9	19,0

Źródło: Obliczenia własne

2.5 Średni stan konta IKZE

Na koniec czerwca 2018 r. osoba oszczędzająca na IKZE zgromadziła na swoim koncie przeciętnie kwotę 2,7 tys. zł, czyli o 0,7 tys. zł więcej niż na koniec czerwca 2017 r.

Wykres 13. Średnia wartość rachunku IKZE według instytucji finansowych (w tys. zł)

Od początku funkcjonowania IKZE najwyższe kwoty gromadzą posiadacze tych kont w podmiotach prowadzących działalność maklerską

Źródło: Obliczenia własne

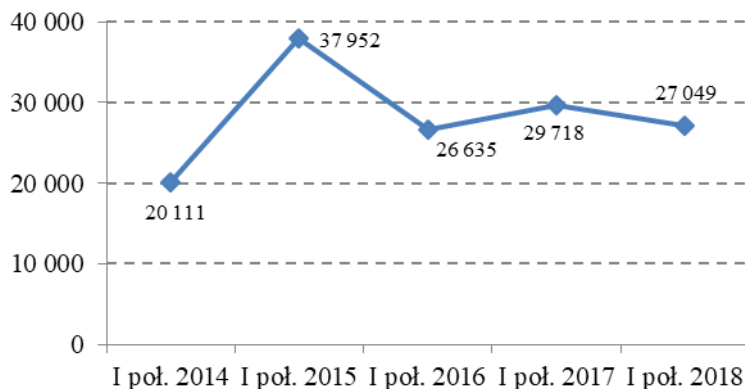
Biorąc pod uwagę rodzaj instytucji finansowej prowadzącej IKZE, najwyższe kwoty zgromadzili posiadacze IKZE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (10,6 tys. zł), a najniższe w zakładach ubezpieczeń (1,3 tys. zł), czyli analogicznie jak w przypadku IKE. Podmioty prowadzące działalność maklerską, mimo dominującej pozycji pod względem przeciętnej wartości zgromadzonych środków na IKZE, jako jedyne instytucje zanotowały spadek tej wartości o 0,4 tys. zł na koniec czerwca 2018 r., w porównaniu do stanu na koniec czerwca 2017 r. To efekt wyższej dynamiki wzrostu liczby funkcjonujących IKZE (35%) w tych instytucjach w porównaniu do dynamiki wzrostu wartości zgromadzonych na IKZE aktywów (30,5%).

W pozostałych instytucjach finansowych prowadzących IKZE średnia wartość rachunku IKZE wzrosła. Najwyższy wzrost przeciętnej wartości rachunku IKZE zanotowały banki i fundusze inwestycyjne (odpowiednio o 1,7 tys. zł i 1,6 tys. zł).

2.6 Liczba otwieranych IKZE

W I połowie 2018 r. otwartych zostało 27 tys. nowych IKZE, czyli o 2,7 tys. kont mniej niż w I połowie 2017 r.

Wykres 14. Liczba otwartych IKZE (w szt.)

Źródło: Obliczenia własne

Spadek liczby otwieranych IKZE w skali roku nastąpił w funduszach inwestycyjnych (o 10 tys. kont) i w zakładach ubezpieczeń (o 1,2 tys. kont). W pozostałych instytucjach otwarto więcej nowych IKZE niż w I połowie 2017 r.

Tabela 16. Liczba otwartych IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKZE	Liczba IKZE (w szt.)		Struktura (w %)		Zmiana (w %)
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	2018/2017
Zakłady ubezpieczeń	4 597	3 414	15,5	12,6	-25,7
Fundusze inwestycyjne	21 198	11 165	71,3	41,3	-47,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	541	667	1,8	2,5	23,3
Banki	1 028	1 183	3,5	4,4	15,0
Dobrowolne fundusze emerytalne	2 354	10 620	7,9	39,3	351,1
OGÓLEM	29 718	27 049	100,0	100,0	-9,0

Źródło: Obliczenia własne

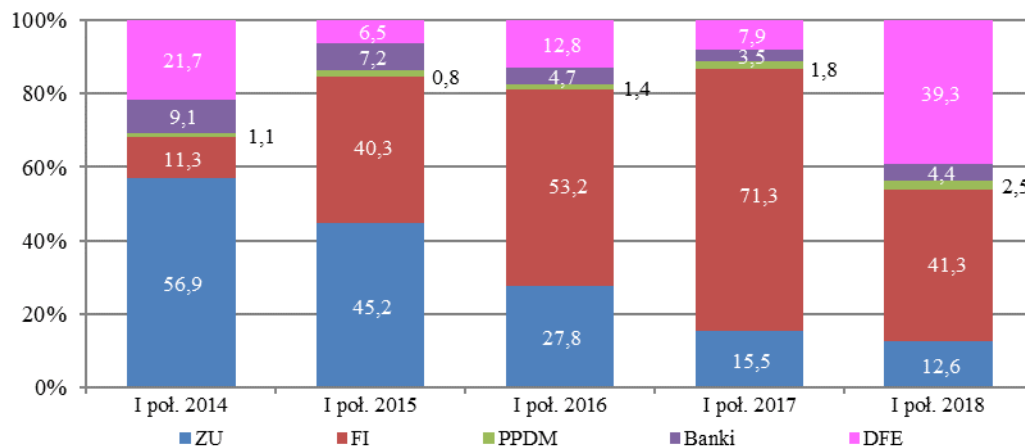
Najwięcej nowych IKZE otwarto w funduszach inwestycyjnych (11,2 tys. kont, 41,3% udział), jednak prawie o połowę mniej niż w analogicznym okresie 2017 r. W dobrowolnych funduszach emerytalnych otwarto 3,5-krotnie więcej IKZE niż w I połowie 2017 r. (10,6 tys. kont, 39,3% udział), jednak należy zaznaczyć, iż 65% tej liczby (6,9 tys. kont) to IKZE założone w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z Pekao DFE do PZU DFE zarządzanego przez PTE PZU SA, w efekcie przejęcia zarządzania. Najmniej IKZE powstało w podmiotach prowadzących działalność maklerską (0,7 tys. kont, 2,5% udział).

Z uwagi na istotny wzrost liczby otwieranych IKZE w dobrowolnych funduszach emerytalnych w I połowie 2018 r., w porównaniu do I połowy 2017 r., wzrósł również ich udział w liczbie otwieranych IKZE kosztem zmniejszenia się udziału funduszy inwestycyjnych.

W I połowie 2018 r. otwarto 27 tys. nowych IKZE

Istotnie wzrósł udział dobrowolnych funduszy emerytalnych w liczbie otwieranych IKZE, jednak 65% otwartych IKZE to efekt zmiany zarządzającego funduszem

Wykres 15. Struktura otwartych IKZE według instytucji finansowych (w %)

Źródło: Obliczenia własne

2.7 Wyплаты, zwroty oraz wypłaty transferowe dotyczące IKZE

Wypłata środków zgromadzonych na IKZE zgodnie z przepisem art. 34a ust. 1 ustawy o IKE oraz IKZE następuje:

- 1) na wniosek oszczędzającego, po osiągnięciu przez niego wieku 65 lat oraz pod warunkiem dokonywania wpłat na IKZE co najmniej w 5 latach kalendarzowych,
- 2) na wniosek osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKZE zmarłego oszczędzającego.

Zgodnie z przepisem art. 34a ust. 2 ustawy o IKE oraz IKZE wypłata może być, w zależności od wniosku oszczędzającego albo osoby uprawnionej, dokonywana jednorazowo lub w ratach.

Od kwoty wypłat z IKZE (także wypłat na rzecz osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego) pobierany jest zryczałtowany podatek w wysokości 10% przychodu.

Ponieważ 2017 rok był szóstym rokiem funkcjonowania IKZE, po raz pierwszy możliwe stało się spełnienie przez oszczędzających jednego z warunków koniecznych do wypłaty, tj. minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKZE (5 lat). Do 2016 r. możliwa była jedynie realizacja wypłat na rzecz osób uprawnionych po śmierci oszczędzającego na IKZE.

W I połowie 2018 r. zostało zrealizowanych 291 wypłat (181 w I połowie 2017 r.) na łączną kwotę 2 mln zł (0,9 mln zł w I połowie 2017 r.). 81,8% dyspozycji wypłat złożyli oszczędzający w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń. Przeciętna wypłata dla oszczędzającego na IKZE lub uprawnionego do wypłaty wyniosła 7 tys. zł (5,1 tys. zł w I połowie 2017 r.). Najwyższą przeciętną wypłatę otrzymali w I połowie 2018 r. oszczędzający na IKZE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (11 tys. zł), zaś najniższą realizujący wypłaty w bankach i zakładach ubezpieczeń (odpowiednio 5,3 tys. zł i 5,8 tys. zł).

Od kwoty wypłat z IKZE pobierany jest zryczałtowany podatek w wysokości 10% przychodu

Od 2017 r. wypłaty z IKZE mogą być realizowane nie tylko dla osób uprawnionych po śmierci oszczędzającego, lecz również dla oszczędzających

Tabela 17. Wyплаты z IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKZE	Liczba wypłat z IKZE (w szt.)		Wartość wypłat z IKZE (w tys. zł)		Przeciętna wypłata z IKZE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	73	101	328	581	4,5	5,8
Fundusze inwestycyjne	78	137	464	1 088	5,9	7,9
Podmioty prowadzące działalność maklerską	0	2	0	22	-	11,0
Banki	0	3	0	16	-	5,3
Dobrowolne fundusze emerytalne	30	48	128	327	4,3	6,8
OGÓLEM	181	291	920	2 037	5,1	7,0

Źródło: Obliczenia własne

Zgodnie z przepisem art. 37 ust. 1 ustawy o IKE oraz IKZE, oszczędzający na IKZE mają możliwość dokonania zwrotu zgromadzonych środków. Zwrot środków zgromadzonych na IKZE następuje w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKZE została wypowiedziana przez którąkolwiek ze stron lub wygasa z innych przyczyn (np. oszczędzający odstąpił od umowy). Równoznacznie ze zwrotem traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKZE, jeżeli umowa o prowadzeniu IKZE wygasa, a nie zostały spełnione warunki do dokonania wypłaty lub wypłaty transferowej. Instytucja finansowa przed dokonaniem zwrotu jest zobowiązana do potrącenia podatku od dochodu oszczędzającego na IKZE według obowiązującej skali podatkowej.

Zarówno w I połowie 2018 r., jak i w I połowie 2017 r. zrealizowano 7,3 tys. dyspozycji zwrotu środków z IKZE a zwrócone kwoty z tego tytułu w kwocie 22,7 mln zł były wyższe o 3,6 mln zł od kwoty zwrotów w 2017 r. Najwięcej dyspozycji zwrotu środków z IKZE zrealizowanych zostało w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych (łącznie 87,7% liczby zwrotów), a ich wartość wyniosła 19,2 mln zł (łącznie 84,5% wartości zwrotów). Przeciętnie najwyższą kwotę zwrotu otrzymali rezygnujący z IKZE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (9 tys. zł).

Tabela 18. Zwroty z IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKZE	Liczba zwrotów z IKZE (w szt.)		Wartość zwrotów (w tys. zł)		Przeciętny zwrot z IKZE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	3 934	3 253	10 905	11 470	2,8	3,5
Fundusze inwestycyjne	2 535	3 155	5 739	7 692	2,3	2,4
Podmioty prowadzące działalność maklerską	46	55	325	493	7,1	9,0
Banki	222	220	745	1 115	3,4	5,1
Dobrowolne fundusze emerytalne	558	625	1 428	1 912	2,6	3,1
OGÓLEM	7 295	7 308	19 142	22 682	2,6	3,1

Źródło: Obliczenia własne

Decyzję o zmianie instytucji finansowej prowadzącej IKZE podjęła w I połowie 2018 r. zdecydowanie większa liczba osób niż w analogicznym okresie 2017 r. Wzrost liczby

Najwyższe przeciętnie wypłaty realizowali uprawnieni do wypłaty lub oszczędzający na IKZE w podmiotach prowadzących działalność maklerską

Wzrósł udział posiadaczy IKZE w funduszach inwestycyjnych, podejmujących decyzję o likwidacji konta IKZE poprzez złożenie dyspozycji zwrotu zgromadzonych środków

transferów przychodzących do instytucji finansowych prowadzących IKZE, jak również wychodzących do innych instytucji dotyczył głównie transferów w ramach powszechnych towarzystw emerytalnych zarządzających dobrowolnymi funduszami emerytalnymi. To skutek przejęcia zarządzania DFE Pekao przez PTE PZU SA od Pekao PTE S.A.

Tabela 19. Transfery na IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba IKZE (w szt.)		Wartość IKZE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	26	32	167	244
Fundusze inwestycyjne	172	337	1 150	3 431
Podmioty prowadzące działalność maklerską	54	58	385	692
Banki	51	35	425	267
Dobrowolne fundusze emerytalne	131	5 825	1 153	58 629
OGÓLEM	434	6 287	3 280	63 263

Źródło: Obliczenia własne

W I połowie 2018 r. przyjęto na IKZE 6,3 tys. transferów (434 wypłaty transferowe w I połowie 2017 r.), z czego 5,8 tys. transferów, czyli ponad 90% stanowiły transfery do DFE, zarówno w ujęciu ilościowym jak i wartościowym.

Tabela 20. Transfery z IKZE według instytucji finansowych

Instytucje finansowe prowadzące IKE	Liczba IKZE (w szt.)		Wartość IKZE (w tys. zł)	
	I poł. 2017	I poł. 2018	I poł. 2017	I poł. 2018
Zakłady ubezpieczeń	163	212	1 086	2 138
Fundusze inwestycyjne	91	110	867	1 303
Podmioty prowadzące działalność maklerską	42	39	430	363
Banki	54	86	449	892
Dobrowolne fundusze emerytalne	33	5 984	281	59 922
OGÓLEM	383	6 431	3 113	64 618

Źródło: Obliczenia własne

Na wniosek oszczędzających posiadających rachunek IKZE, w I połowie 2018 r. instytucje finansowe dokonały 6,4 tys. wypłat transferowych do innego IKZE (383 wypłaty transferowe w I połowie 2017 r.), z czego 6 tys. transferów dokonanych zostało przez powszechne towarzystwa emerytalne zarządzające DFE.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Oszczędzający na IKE według wieku i płci na dzień 30 czerwca 2018 r.	9
Wykres 2. Struktura liczby IKE według instytucji finansowych i wieku oszczędzających (w %)	10
Wykres 3. Aktywa IKE według instytucji finansowych (w mln zł)	11
Wykres 4. Struktura aktywów IKE według instytucji finansowych (w %)	12
Wykres 5. Średnia wpłata na IKE według instytucji finansowych (w tys. zł)	13
Wykres 6. Średnia wartość rachunku IKE według instytucji finansowych (w tys. zł)	14
Wykres 7. Liczba otwartych IKE (w szt.)	15
Wykres 8. Struktura otwartych IKE według instytucji finansowych (w %)	15
Wykres 9. Oszczędzający na IKZE według wieku i płci na koniec czerwca 2018 r.	21
Wykres 10. Struktura liczby IKZE według instytucji finansowych i wieku oszczędzających (w %).....	22
Wykres 11. Struktura aktywów IKZE według instytucji finansowych (w %)	23
Wykres 12. Średnia wpłata na IKZE według instytucji finansowych (w tys. zł)	24
Wykres 13. Średnia wartość rachunku IKZE według instytucji finansowych (w tys. zł).....	25
Wykres 14. Liczba otwartych IKZE (w szt.)	26
Wykres 15. Struktura otwartych IKZE według instytucji finansowych (w %).....	27

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba IKE w podziale na wiek i płeć (w szt.).....	8
Tabela 2. Liczba IKE według instytucji finansowych	9
Tabela 3. Aktywa IKE według instytucji finansowych	11
Tabela 4. Liczba IKE zasilanych wpłatami według instytucji finansowych.....	13
Tabela 5. Wskaźnik aktywnych IKE według instytucji finansowych (w %)	14
Tabela 6. Liczba otwartych IKE według instytucji finansowych	15
Tabela 7. Wypłaty ogółem z IKE według instytucji finansowych.....	16
Tabela 8. Całkowite zwroty z IKE według instytucji finansowych	17
Tabela 9. Transfery do IKE według instytucji finansowych.....	18
Tabela 10. Transfery z IKE według instytucji finansowych	19
Tabela 11. Liczba IKZE w podziale na wiek i płeć	20
Tabela 12. Liczba IKZE według instytucji finansowych	21
Tabela 13. Aktywa IKZE według instytucji finansowych	22
Tabela 14. Liczba IKZE zasilanych wpłatami według instytucji finansowych	24
Tabela 15. Wskaźnik aktywnych IKZE (w %)	25
Tabela 16. Liczba otwartych IKZE według instytucji finansowych	26
Tabela 17. Wypłaty z IKZE według instytucji finansowych	28
Tabela 18. Zwroty z IKZE według instytucji finansowych	28
Tabela 19. Transfery na IKZE według instytucji finansowych	29
Tabela 20. Transfery z IKZE według instytucji finansowych	29

KNF

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl